

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ В ІНВЕСТИЦІЙНОМУ СЕРЕДОВИЩІ БУДІВЕЛЬНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ

Анотація. У статті досліджено загальні тенденції та сучасні структурно-динамічні зрушення у формуванні інвестиційного середовища в будівельній сфері України. Встановлено, що обсяги інвестицій в економіку України поки залишаються на низькому рівні, в першу чергу, через край слабку інвестиційну активність трьох основних інвесторів – комерційних підприємств і організацій, державних структур та населення. В умовах сучасної економічної кризи в Україні ключовим напрямом інвестування сфери будівництва нежитлових об'єктів та інженерних споруд є використання коштів підприємств і організацій, а в сфері житлового будівництва – залучення коштів фізичних осіб, а також реалізація низки державних житлових програм.

Ключові слова: структурно-динамічні зрушення, будівельна сфера, інвестиційне середовище, державні житлові програми.

СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ В ИНВЕСТИЦИОННОЙ СРЕДЕ СТРОИТЕЛЬНОЙ СФЕРЫ УКРАИНЫ

Аннотация. В статье исследованы общие тенденции и современные структурно-динамические сдвиги в формировании инвестиционной среды в строительной сфере Украины. Установлено, что объемы инвестиций в экономику Украины пока остаются на низком уровне, в первую очередь, из-за крайне слабой инвестиционной активности трех основных инвесторов – коммерческих предприятий и организаций, государственных структур и населения. В условиях современного экономического кризиса в Украине ключевым направлением инвестирования сферы строительства нежилых объектов и инженерных сооружений является использование средств предприятий и организаций, а в сфере жилищного строительства – привлечение средств физических лиц, а также реализация ряда государственных жилищных программ.

Ключевые слова: структурно-динамические сдвиги, строительная сфера, инвестиционная среда, государственные жилищные программы.

УДК 330.341.1

Хромова Д. Д.
студентка

*Института міжнародних відносин
Національного авіаційного університету*

Антоненко К. В.

кандидат економічних наук,

доцент кафедри міжнародних економічних відносин і бізнесу

Института міжнародних відносин

Національного авіаційного університету

Khromova D. D.

student of the

*Institute of International Relations
of the National Aviation University*

Antonenko E. V.

*Ph.D. in Economics, Associate Professor of the Department
of International Economic Relations and Business at the*

Institute of International Relations of the National Aviation University

СУЧАСНІ СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СТАРТАПІВ НА СВІТОВІЙ АРЕНІ

Анотація. У статті розглянуто поняття «стартап», його характерні риси та елементи успіху стартапів. Проаналізовано тенденції розвитку стартапів. Досліджено низку показників, які характеризують передумови розвитку стартапів у світі. Висвітлено методи фінансування стартапів у світі.

Ключові слова: стартап, венчурний бізнес, пряме інвестування, інновації, франчайзинг.

Вступ та постановка проблеми. У 1939 року почав існування термін «стартап». Із того часу стартапи пережили багато змін у своєму вигляді та значенні. Станом на 2018 рік, стартап є одним із найприбутковіших методів заробітку, а також способом вивести певну ідею чи розробку на ринок за допомогою коштів інвестора.

Не дивлячись на популярність стартапів, ця тема не є досконало вивченою та особливо популярною серед науковців. Аналізуючи обізнаність у сфері стартапів та венчурного бізнесу, можна зробити висновок, що велика кількість людей на території України не розуміють того, як працюють стартап процеси.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у розроблення теоретико-методологічних основ формування та роботи стартапів зробили такі науковці, як Л. Гладка, Є. Колеснік, Н. Ситник, А. Ковальова., С. Бланк та інші. Проте поза їхньою увагою залишаються теоретичні питання схожості стартапів із малим та середнім бізнесом, формування венчурного бізнесу та його зв'язок зі стартапами, фінансування стартапів за допомоги франчайзингу.

Метою роботи є дослідження сучасних світових тенденцій розвитку стартапів у міжнародному бізнесі.

Результати дослідження. Знаковою тенденцією сучасного бізнесу стало стрімке поширення стартапів – особливої організаційної структури, що спрямована на розроблення та впровадження високотехнологічного та інноваційного продукту. Це зумовлюється зростаючим попитом на високотехнологічні товари та послуги, а також високими технологічними стандартами у світі.

Термін «стартап» зародився в США у 1939 році, коли Хьюлетт і Паккард (двоє американських студентів) створили власну невелику фірму, яку назвали “start-up”. Згодом компанія досягла світових масштабів та зараз відома під назвою Hewlett-Packard (HP) [1, с. 647]. Станом на 2018 рік компанія є однією із найбільших у США у галузі інформаційних технологій, постачальником апаратного й програмного забезпечення для індивідуальних користувачів, а також для організацій.

У результаті під «стартапом» (від англ. “start up” – запускати) прийнято розуміти новітні проекти, які розвиваються в умовах невизначеності, мають стрімке зростання, займаються розробленням нових товарів та послуг і знаходяться на стадії пошуку оптимальних бізнес ідей за умов фінансування. Поняття стартапу найчастіше асоціюється з новою ідеєю, планом її просування на ринку, стратегією розвитку компанії та обмеженими ресурсами.

До характерних рис стартапу належать такі:

- 1) тимчасовість існування: через декілька років успішний стартап перевтілюється на повноцінну компанію, продається або стане підрозділом іншої компанії;
- 2) орієнтованість на розроблення інноваційного продукту, що задовольнить певні потреби ринку;
- 3) високий потенціал розвитку, здатність до масштабованості бізнесу;
- 4) нестійке становище на ринку і невизначеність існування.

Ще одною важливою рисою стартапів, що залишалась поза увагою науковців, є високий інтелектуальний потенціал команди засновників. Саме тому, за оцінками західних експертів, майже 100% вартості стартапу базується на його інтелектуальній власності [2, с. 65]. Життя стартапу починається з формування, розроблення та розвитку ідеї, на основі якого розробляються інноваційні продукти (найчастіше в галузі інформаційних чи новітніх технологій). Ключовим ресурсом для розвитку ідей є інтелектуальний ресурс, тому на перших етапах існування стартапи мають можливість швидко зростати за обмежених фінансових інвестицій та матеріальних ресурсах. Потреба у фінансах виникає пізніше, на етапі реалізації ідеї у вигляді інноваційного продукту, тоді, коли починається активний пошук інвесторів. Більш того, існує поняття перенасичення стартапу фінансовими активами на ранньому етапі, за яким стартап починає функціонувати менш потужно, команда розпилює свої сили та кошти.

Існує низка елементів успіху стартапу: ідея, команда інноваторів, ресурси та маркетингові інновації.

По-перше, ідея. На думку А. Ковальнової, вона може бути унікальна, скопійована чи модернізована, це неваж-

ливо, головне те, що ідея повинна бути спрямована на реалізацію продукту, який задовольняє потреби споживачів і є цінною для них. Проект буде успішним тоді, коли розроблений продукт буде зрозумілим для користувача, кількість продукту буде достатньою, проект буде комерційно вигідним та потрібним ринку [3]. Саме від рівня ідеї залежить життєздатність стартапу.

По-друге, стартап – це команда. В обов'язки команди входить генерація ідей, їхня реалізація, розроблення стратегії розвитку стартапу, планування, управління, забезпечення необхідними ресурсами тощо.

Третім елементом є своєчасне залучення необхідних ресурсів. При цьому варто зауважити, що на кожному етапі існування стартапу потрібно чітко визначати інвестиційну політику, направлену на максимізацію прибутку. Головною проблемою часто стають зайво залучені кошти (як було зазначено вище) на початку розроблення ідеї. Це може спричинити втрату мотивації, проблеми в команді та нестачу коштів у кінці для забезпечення ефективного маркетингу.

Четвертий пункт полягає в тому, що стартап є маркетингом інновацій, який слід одночасно розглядати: як концепцію ринкової діяльності підприємства, філософію бізнесу, як аналітичний процес, який передбачає виявлення ринкових можливостей інноваційного розвитку, засіб впливу на споживачів та цільовий ринок за допомогою виведення та просування певних інновацій на ринок та інше.

Стартапи мають певні спільні риси з підприємствами малого бізнесу: вони створюються підприємцями-початківцями і є невеликими за розміром, мають нестійке положення на ринку, працюють в умовах високого ризику, потребують зовнішніх інвестицій. Відмінності між цими організаційними структурами стосуються інноваційності продукту, галузей діяльності, траєкторії успішного розвитку, швидкості зростання, здатності до масштабованості бізнес-моделі, впливу на ринок, інфраструктури, джерел інвестування та масштабу діяльності.

Сьогодні стартапи досить активно відвойовують свою нішу у світовій економіці. Практично в кожній країні створюються колективи, які активно просувають свої інноваційні ідеї або продукти на ринок товарів і послуг. Загалом, можна помітити, що розвиток стартапів має певні закономірності в своєму розвитку та тенденції, які характеризують практично всі проекти останніх років:

1) використання Інтернету в роботі. Інтернет дає величезні можливості для того, щоб успішно організувати і контролювати виконання свого проекту. Усе більше в роботі використовуються хмарні сервіси для зберігання великої кількості даних і для можливості роботи співробітників віддалено. Це дає свободу в пересуванні, можливість залучати в проекти людей з усіх куточків світу. І велика кількість стартапів стає багатонаціональними проектами. Активно зростає роль Інтернету для просування свого продукту, розміщення великої кількості реклами в мережі;

2) активне використання різних соціальних мереж із метою просування своєї ідеї. Соціальні мережі стають багатofункціональним інструментом у руках керівників проектів. Це пошук та підбір персоналу, реклама свого продукту, проведення різних досліджень серед аудиторії соціальних мереж, пошук потенційних інвесторів у продукт або послугу, зв'язок між віддаленими учасниками проекту і багато іншого;

3) більшість проектів орієнтуються на створення мобільних додатків для смартфонів. Ніша смартфонів зараз активно розвивається і вимагає великої кількості якісних та інноваційних програм для користувача. Причому ак-

тивно розвиваються такі напрями, як здоров'я, стиль життя, планування свого часу, менеджери завдань, подорож і туризм, віддалене управління своїм будинком та інші додатки для полегшення життя користувача;

4) у ніші стартапів намічається тенденція залучення у свої проекти фахівців із великих корпорацій. Причому це спостерігається у всіх країнах. Професіонали стали більше орієнтуватися на вільну і цікаву роботу в проєктах, ніж на стабільність у великих компаніях. Це дозволяє підняти рівень виконання проєктів і є великим плюсом для самих користувачів.

Загалом, можна зазначити, що протягом останніх 5 років ринок стартапів активно розвивається, підвищуються якість і унікальність створених продуктів, залучається до роботи все більше талановитих молодих людей. Крім того, стартапи стають усе більш привабливими для інвестицій у їхній розвиток.

Одним із основних показників, який, на нашу думку, може характеризувати передумови розвитку стартапів у світі, – це індекс інноваційного розвитку (Global Innovation Index). Під час оцінювання інноваційного розвитку експерти ООН оцінюють два складники: вхідні інноваційні фактори та інноваційний результат [4]. Країни, які знайшли баланс між цими показниками, отримали найкращі результати. Згідно з ним, наприклад, у 2017 році найпридатнішими країнами для розвитку стартапів можна вважати Швейцарію, Швецію, Нідерланди, США та Великобританію (табл. 1).

Що стосується інноваційної ефективності країн, то на першій позиції перебуває Люксембург, на другій – Швейцарія, на третій – Китай.

Варто згадати також Американську медіакорпорацію «Bloomberg», котра опублікувала результати свого щорічного дослідження інноваційності економік більш ніж 200 країн світу у 2018 році: Bloomberg Innovation Index [5].

Основними критеріями цього показника є такі: частка витрат на науково-дослідницьку діяльність у ВВП (далі – НДДР); ефективність промисловості (далі – ЕП); зростання ВВП на душу дорослого населення за три роки (далі – ЗВВП); частка місцевих високотехнологічних компаній

у бізнесі країни загалом (далі – ЧВТК); ефективність вищої освіти (далі – ЕВО); концентрація вчених (далі – КВ); патентна активність (далі – ПА).

П'ятий рік поспіль світовим лідером у сфері інновацій визнана Південна Корея з підсумковим показником 89,28 бала (табл. 2).

Як і у 2017 році, другу сходинку посіла Швеція (84,70 бала). У трійку найкращих увійшов також Сінгапур (83,05), який за рік піднявся одразу на три позиції в рейтингу. Уперше за шість років досліджень з топ-10 найбільш інноваційних економік планети не ввійшли США (11-е місце; 80,42 бала).

І хоча, наприклад, вищенаведені показники показують падіння позицій США у сучасних інноваційних технологіях, та якщо аналізувати кількість стартапів в розрізі країн світу, то саме у США тут немає конкурентів. Зокрема, як ми можемо побачити в табл. 3, на кінець 2017 року всього профінансовано 84 161 стартапів. Однак тут монопольна влада належить саме США, адже на їх частку припадає понад 50% всієї кількості стартапів [6].

На другій позиції за кількістю стартапів знаходиться Індія (5 245 стартапів) та Великобританія (4 708 стартапів). Якщо оцінювати рівень концентрації ринку стартапів у світі, то можна скористатися Індексом Герфіндаля-Гіршмана. Цей індекс може мати значення від 0 до 1,0. У нашому випадку він є сумою квадратів ринкових частин усіх країн на ринку стартапів, причому більше значення індексу означає більше концентрований ринок (отже, менше конкуренції та більше ризиків для клієнтів).

Наприклад, Державний департамент юстиції США визначає ступінь концентрованості ринку так:

- індекс має значення нижче 0,1 (або 1,000) – незначна концентрація ринку;
- індекс має значення від 0,1 до 0,18 (або від 1,000 до 1,800) – середня концентрація ринку;
- індекс має значення вище 0,18 (або 1,800) – висока концентрація ринку.

Як ми можемо переконатися, ринок стартапів у розрізі країн надзвичайно концентрований. Адже, наприклад,

Таблиця 1

Рейтинг найінноваційніших країн світу у 2017 році

Країна	Рейтинг		Дохідність		Коефіцієнт ефективності	
	Кількість балів	Позиція	Оцінка	Позиція	Оцінка	Позиція
Швейцарія	67,69	1	Висока	1	0,95	2
Швеція	63,82	2	Висока	2	0,83	12
Нідерланди	63,36	3	Висока	3	0,93	4
США	61,40	4	Висока	4	0,78	21
Англія	60,89	5	Висока	5	0,78	20
Люксембург	56,40	12	Висока	12	0,97	1
Ісландія	58,13	13	Висока	13	0,86	5
Китай	52,54	22	Вище серед.	1	0,94	3

Таблиця 2

Показники інноваційного індексу Bloomberg 2018 (топ 5 країн)

№	Країна	Бали	НДДР	ЕП	ЗВВП	ЧВТК	ЕВО	КВ	ПА
1	Пд. Корея	89,28	2	2	21	4	3	4	1
2	Швеція	84,70	4	11	5	7	18	5	8
3	Сінгапур	83,05	15	5	12	21	1	7	12
4	Німеччина	82,53	9	4	17	3	28	19	7
5	Швейцарія	82,34	7	7	8	9	11	17	17

Таблиця 3

Індекс концентрації ринку стартапів у світі в розрізі провідних країн світу

Країна	Стартапи	Питома вага	Індекс Герфіндала-Гіршмана
США	45 097	0,536	0,29
Індія	5 245	0,062	0,35
Великобританія	4 708	0,056	0,41
Канада	2 311	0,027	0,43
Німеччина	1 908	0,023	0,46
Індонезія	1 812	0,022	0,48
Франція	1 348	0,016	0,49
Австралія	1 227	0,015	0,51
Іспанія	1 170	0,014	0,52
Бразилія	1 037	0,012	0,53
Інші	18 298	0,217	0,75
Усього	84 161	1	

лише на США припадає понад 29% ринку. Для 10 найбільших країн світу індекс Герфіндала-Гіршмана становить 0,53. Тобто він характеризується меншим рівнем конкуренції та більшою кількістю ризиків для клієнтів.

Якщо розглядати ринок стартапів у розрізі десяти найбільших компаній, то тут теж США на провідних позиціях (табл. 4).

Загалом, 6 стартапів має американське походження. Також у цьому списку присутні стартапи Канади, Австралії, Угорщини та Нідерландів. Якщо проаналізувати найновіші стартапи станом на травень 2018 року, то можемо переконалися, що американські стартапи серед них не на провідних ролях: лише 2 компанії серед 10 найновіших конкурентоздатних стартапів світу. Проте досить інтенсивно розвиваються індійські стартапи: країна представлена 4 стартапами (табл. 5).

Таблиця 4

ТОП 10 найбільших стартапів у світі у 2018 році

Позиція	Стартап	Оцінка стартапів, бали	Країна
1	Airbnb	89,562	США
2	Uber	89,126	США
3	Medium	88,882	США
4	Giphy	88,353	США
5	500px	88,310	Канада
6	Quora	88,285	США
7	Canva	88,038	Австралія
8	Slack	88,030	США
9	Prezi	87,881	Угорщина
10	WeTransfer	87,653	Нідерланди

Що стосується методів фінансування стартапів у світі, то на передових позиціях перебуває саме франчайзинг та венчурний капітал. Відтак зупинимось саме на цих складниках стартапів у світі.

Венчурний бізнес сьогодні є сегментом (але не найбільшим) галузі прямих інвестицій в акціонерний капітал, однак значення його важко переоцінити, тому що ризи-

Таблиця 5

Найновіші стартапи у світі

Стартап	Позиція у світі	Оцінка стартапів, бали	Країна	Термін реєстрації
Joule	11 271	19,680	США	75 днів тому
Thameson	4 853	39,930	Індонезія	75 днів тому
PicTiles	14 130	12,549	Індія	75 днів тому
Xobin	5 635	37,722	Індія	75 днів тому
ApVirality	3 044	49,512	Індія	75 днів тому
EngageBay	5 513	38,073	США	75 днів тому
Viva Juerga	24 325	520	Перу	75 днів тому
Snappykit	7 622	30,080	Росія	75 днів тому
Monexo	2 629	55,188	Індія	75 днів тому
Poptin	351	38,495	Ізраїль	75 днів тому

ковий капітал є практично єдиним джерелом фінансової підтримки малих інноваційних підприємств на ранніх стадіях існування: від ідеї до виходу й закріплення їхньої продукції на ринку. Саме тому венчурний капітал став центром кристалізації для формування в США сучасної потужної індустрії прямих інвестицій у стартапи.

Венчурний бізнес США сформувався як галузь підприємництва в період бурхливого розвитку мікроелектроніки й комп'ютерних технологій і дав потужний імпульс для успішного розвитку цих напрямів. Світові лідери комп'ютерної галузі – компанії «Microsoft», «Intel», «Apple Computers», «Compaq» – отримали своє сьогодинське становище багато в чому завдяки венчурним інвестиціям на ранніх стадіях свого розвитку. Тверді позиції в переліку пріоритетів також займають телекомунікаційні технології, біотехнології, медицина й охорона здоров'я, споживчі товари й послуги.

Основні етапи інфраструктурного розвитку європейського венчурного бізнесу багато в чому повторюють американський досвід. Але на відміну від структури галузевих переваг у США, європейські венчурні фонди більше диверсифіковані й розміщують інвестиції практично в усі сектори економіки. Останніми роками відбувається переорієнтація європейських венчурних інвестицій у технологічний сектор, що є загальносвітовою тенденцією для промислово розвинених країн.

Значний розвиток венчурна індустрія одержала не тільки в європейських країнах, але й у Австралії, Ізраїлі, Мексиці, Китаї, Республіці Корея, Сінгапурі, Чилі, Японії. Більше того, венчурний капітал з «посівного капіталу» (seed capital) і «стартового капіталу» (start capital), не зменшуючи своєї ролі «каталізатора» малого бізнесу, перейшов у більш зрілі стадії свого розвитку й почав ставати ще й «капіталом розвитку» (development capital) і «капіталом розширення» (expansion capital).

Можна побачити, що у світі венчурний бізнес розвивається досить активно. Це заслуга урядів відповідних держав, які всіляко підтримують цю ініціативу.

Висновки. Таким чином, можна зробити висновок, що ринок стартапів досить привабливий для інвестиційної діяльності. Проаналізувавши відповідні сектори, ми можемо виокремити такі особливості ринку стартапів у світі:

- по-перше, ринок стартапів досить інтенсивно розвивається у глобальних масштабах;
- по-друге, найпоширенішими методами фінансування стартапів виступають франчайзинг та венчур-

ний капітал. При чому, якщо франчайзинг стосується стартапів у сфері послуг із швидкого харчування, то венчурний капітал орієнтується на високотехнологічні галузі;

- по-третє, в розрізі регіонів на цей момент монопольним лідером на ринку стартапів є США. Однак у розрізі нових стартапів на провідні ролі виходять країни, що розвиваються.

Список використаних джерел:

1. Гладка Л., Колеснік Є. Українські стартапи: сучасний стан розвитку інноваційного підприємництва. Молодий вчений. № 4(44). С. 647–651.
2. Ситник Н. Концептуальні основи стартапів: їх сутність і класифікація. БізнесІнформ. № 8. 2016. С. 64–68.
3. Ковальова А. Підходи до створення успішного стартапу: світовий досвід. URL: http://confcontact.com/2014_02_meshko/37_Kovalyova.htm.
4. Global Innovation Index 2017. URL: <https://www.globalinnovationindex.org>.
5. Jamrisko Michelle, Lu Wei. The U.S. Drops Out of the Top 10 in Innovation Ranking. 2018. URL: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2018-05-20/in-faddish-china-even-glorified-vending-machines-raise-billions>.
6. Discover, rank and prospect startups worldwide. 2018. URL: <https://www.startupranking.com>.

СОВРЕМЕННЫЕ МИРОВЫЕ ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ СТАРТАПОВ НА МИРОВОЙ АРЕНЕ

Аннотация. В статье рассмотрено понятие «стартап», его характерные черты и элементы успеха стартапов. Проанализированы тенденции развития стартапов. Исследован ряд показателей, характеризующих предпосылки развития стартапов в мире. Освещены методы финансирования стартапов в мире.

Ключевые слова: стартап, венчурный бизнес, прямое инвестирование, инновации, франчайзинг.

MODERN WORLD TRENDS ON DEVELOPMENT OF STARTUPS IN THE WORLD ARRIVAL

Summary. The article considers the concept of “startup”, its features and elements of the success of startups. The tendencies of development of startups are analyzed. A number of indicators are described that characterize the preconditions for the development of startups in the world. The methods of financing startups in the world are covered.

Key words: startup, venture business, direct investing, innovation, franchising.